

2
5
-
3
-
2
0
2
2
1
0
6
5
0
/
0
0
0
1
4
6
6
0

Provinciale Staten van Overijssel

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 118 86 71
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

[REDACTED]
Telefoon 038 499 [REDACTED]
[REDACTED]@overijssel.nl

Datum 15.03.2022 **Kenmerk** 2022/0049450

Onderwerp: Actualisatiebrief RES maart 2022

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:

[X] ter informatie

[] anders, en wel:

Bijlage:

- Afschrift van brief aan gemeenten over provinciale rol in windambities

Wij hebben met u afgesproken u regelmatig te informeren over de stand van zaken van de Regionale Energiestrategieën (RES) voor de regio's West-Overijssel en Twente en onze inzet in de RES. U heeft hierover op 24 november 2020 ([kenmerk 2020/0325911](#)); 2 februari 2021 ([kenmerk 2021/9017411](#)); en 9 maart 2021 ([kenmerk 2021/0058849](#)) brieven ontvangen.

U heeft ingestemd met beide RESsen op 30 juni 2021 ([PS 2021/0135350](#)). Met deze brief informeren wij u over de afdoening van de moties, de toegezegde monitoring, de stand van zaken aanpassing Omgevingsbeleid en standpunt over onze rol bij Lokale Energie Initiatieven.

Onze inzet in de RES vloeit voort uit de afspraken in het Coalitieakkoord 'Samen bouwen aan Overijssel'. Daarin hebben wij ons verbonden aan de landelijke beleidsdoelen op het gebied van klimaatbeleid en energietransitie. Wij nemen daarin onze verantwoordelijkheid en zijn een betrouwbare partner. Dat doen we onder andere via onze inhoudelijk inzet bij de vier hoekpunten van het afwegingsvierkant. Als een van de partners binnen de RES samenwerking hebben we ons verder ingezet voor gedeeld eigenaarschap, volgens de afspraken in de Startnotities voor RES West-Overijssel en RES Twente.

De beide RES-regio's hebben een stevige ambitie neergezet. Voor beide regio's is medio 2021 de RES 1.0 vastgesteld. Die ambitie is van onderop opgebouwd, van de lokale plannen en ambities van gemeenten. Opgeteld komt het totale bod van RES West-Overijssel op 1,8 TWh. Het bod van RES Twente telt op tot 1,5 TWh. Elke gemeente is verantwoordelijk voor zowel haar eigen deel van het bod, als voor het totaal van de regio. Als provincie zijn we als partner in beide RESsen verantwoordelijk voor het totaal bod van beide regio's, wat optelt tot een provinciale ambitie van 3,3 TWh.

Onze inzet in RES 1.0 is een totale ambitie van 3,3 TWh met een aantal procesafspraken

1. Nakomen van de afspraken uit de startnotities van beide RES-regio's, dus regionaal afstemmen van de afweging over de vier hoekpunten van het afwegingsvierkant;

Datum verzending

23 MAART 2022

2. Helderheid over hoe inhoudelijke inbreng door de provincie op de vier hoekpunten en dan vooral op het gebied van ruimtelijke kwaliteit en kostenefficiëntie, in het bijzonder de energiemix, wordt verwerkt;
3. Zorgen dat afspraken zo worden vastgelegd, dat de duurzame opwek ook daadwerkelijk in 2030 gerealiseerd kan zijn. Wat niet al in RES 1.0 staat, moet hiervoor wel afgemond zijn in RES 2.0.

In de processen van de RES-regio's merken we dat er voor regionale afstemming voor ruimtelijke kwaliteit en maatschappelijke kostenefficiëntie de vraag aan de orde komt om de rol van sturingskracht van de provincie in te zetten. Uitgangspunt is dat wij ons samen verantwoordelijk voelen voor het realiseren van de ambitie en afspraken binnen de RES. Daarom zijn we bezig om tot een meer (sub)regionale uitwerking van de RES te komen. Ook denken we na over onze rol in het proces om de gezamenlijke ambities waar te maken.

In de RES-regio's zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Het bod van beide RES-regio's voor duurzame opwek van elektriciteit in 2030 bedraagt 3,3 TWh, waarbij we streven naar een verhouding van 60% opwek door windenergie en 40% door zon.
- Zoekgebieden en/of uitsluitingsgebieden hebben we vastgelegd of leggen we uiterlijk bestuurlijk vast bij de RES 2.0, zodat we een goede verdeling naar HSMS-stations (hoogspannings en middenspannings stations) kunnen creëren. De zoek- en/of uitsluitingsgebieden kunnen bijdragen aan de concrete invulling van de ambities uit RES 1.0.
- Op lokaal en (sub)regionaal niveau gaan we de ruimtelijke potentie in de regio verder uitwerken op basis van de ontwerprincipes uit de concept-RES. Bij de RES 2.0 maken we de balans op.
- De maatschappelijke kosten van het netwerk gaan we beperken door de 'knoppen' te hanteren voor meer wind, grotere clusters en redelijke afstanden tot aansluitpunten.
- Voor de realisatie van windmolens en grootschalige zonneparken streven we naar een gebiedsgerichte en grens ontkennende aanpak.
- We stellen ons ten doel om minimaal 50% lokaal eigendom in de opwek door wind en grootschalig zon-op-veld te realiseren.

Het afwegingsvierkant is nog steeds uitgangspunt van de RES, maar de hoekpunten hebben een andere naam gekregen

In de actualisatie brieven hebben wij u geïnformeerd over onze inzet op de vier hoekpunten van het afwegingsvierkant. Deze staan centraal bij de totstandkoming en uitvoering van de RES. Dit zijn de bijdrage aan energietransitie, ruimtelijke kwaliteit, maatschappelijke kostenefficiëntie, en maatschappelijke acceptatie. Inmiddels is landelijk via het landelijke programma, de NPRES, besloten deze hoekpunten een passender naam te geven, respectievelijk: CO₂ doelstelling 2030, leefomgeving, maatschappelijke betrokkenheid en Energiesysteem. Wij zullen vanaf nu voor de eenduidigheid deze termen gebruiken. Wij geven de stand van zaken van het RES-proces weer aan de hand van deze afwegingshoekpunten.

1. Bijdrage aan de CO₂ doelstelling 2030

Op 30 juni 2021 heeft u de RES 1.0 vastgesteld ([kenmerk 2021/1103404](#)). In West-Overijssel is de ambitie vastgesteld om 1,8 TWh hernieuwbare elektriciteit op land op te wekken, en in Twente 1,5 TWh. Opgeteld komt daarmee de ambitie op 3,3 TWh aan duurzame opwek van elektriciteit van wind en zon. Het gaat hierbij om windenergie op land en om zon-PV-systeem die groter zijn dan 15 kW. Daarmee dragen we bij aan de doelstelling uit het klimaatakkoord om de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te verminderen vergeleken met 1990. Het nieuwe kabinet heeft de doelstelling verhoogd tot 55%. Dit moet nog worden verwerkt in een nieuw klimaatakkoord. Er zijn geen aanwijzingen in het coalitieakkoord dat de RES-doelstelling worden verhoogd (nu 35 TWh voor Nederland als geheel).

2. Leefomgeving

De Energietransitie heeft invloed op de ruimte. Voor het aspect ruimtelijke kwaliteit draagt de provincie een regionale verantwoordelijkheid. Wij faciliteren gemeenten en initiatiefnemers door het stellen van kaders en voorkeuren. In 2020 hebben wij de handreiking [zonnevelden](#) vastgesteld. Deze notitie geeft de voorkeursvolgorde aan bij de verdeling van de opwekopgave voor zonne-energie (zonneladder) en vormt een hulpmiddel voor initiatiefnemers, omwonenden en gemeenten bij het ontwerp van een kwalitatief goed zonneveld.

Wij werken nu een handreiking [windmolens](#) uit. Daarnaast verlenen we medewerking aan de RES-ambitie door de winduitsluitingsgebieden te herijken, zodat deze kunnen worden meegenomen in de zoekgebieden ([kenmerk 2020/1104733](#)). Deze herijking is urgent gezien vragen van potentiële initiatiefnemers naar de mogelijkheden om windenergie te kunnen realiseren in de huidige uitsluitingsgebieden. Deze initiatieven treden we welwillend tegemoet en om hen duidelijkheid te kunnen

geven, is een snelle herijking van belang. Dat doen we door de herijking om te zetten naar nieuw omgevingsbeleid als onderdeel van de uitwerking van de urgente opgave Energie in kader van de Omgevingsvisie. Tot slot onderzoeken wij op diverse plekken de mogelijkheid om de realisatie van windenergie met de aanplant van bos te combineren.

Milieu effect rapportage door de RES-regio's

Beide RES-regio's zitten in de voorfase en moeten een daadwerkelijk onderzoek naar milieueffecten nog starten. Naar verwachting is er niet eerder dan in 2023 een MER-product. Het product is ondersteunend aan de te nemen besluiten over locaties, waarbij effecten kunnen worden beoordeeld en alternatieven tegen elkaar afgewogen kunnen worden wanneer zoekgebieden op de kaart zijn gezet.

In RES West-Overijssel wordt één gezamenlijke onderzoeksagenda gehanteerd die op de schaal van de regio inzicht biedt in (cumulatieve) milieu- en gezondheidsaspecten. In een later stadium komt de optie voor één regionale plan-MER expliciet aan bod in de afweging voor de uit te voeren MER procedure.

In RES Twente start een MER-proces om vroegtijdig informatie in beeld te krijgen over de gevolgen van de keuzes die in RES 1.0 worden gemaakt. Het uiteindelijke milieueffectrapport dient als input voor besluiten die in RES Twente 2.0 worden vastgelegd, en als onderbouwing van ruimtelijke plannen en vergunningen.

Als de RES geen integrale afweging van milieueffecten heeft gemaakt, moeten wij dat alsnog doen in het Omgevingseffectrapport (OER) voor de beleidsvoorstellen van het Fundament Nieuwe Omgevingsvisie en een MER voor de uitwerking van de urgente opgaven in ons huidige omgevingsbeleid. We leggen in het Fundament Nieuwe Omgevingsvisie een link met de RES 1.0 met onder andere de doelstelling van 3,3 TWh. Dat biedt een kans om voor de RES een uitgebreide analyse van de energieopgave een plek te geven in het OER. Een integrale afweging kan leiden tot aanvullende inzichten die aanpassingen vragen van lokale zoekgebieden.

In de Omgevingsvisie is de energietransitie een urgente opgave

De RES moet landen in de ruimtelijke besluiten (omgevingsvisies, omgevingsplannen, vergunningen) van alle RES-partners. Dat betekent voor de provincie dat de RES moet landen in de nieuwe provinciale Omgevingsvisie. Recent bent u geïnformeerd over de planning en de keuze om te werken aan een Fundament Omgevingsvisie in combinatie met vier urgente opgaven. Op dit moment werken we aan een Fundament voor de Nieuwe Omgevingsvisie, waarin we op hoofdlijnen een aantal onderwerpen uitwerken. Daarin leggen we een link met RES 1.0, waaronder de doelstelling van 3,3 TWh. De besluitvorming over het Fundament en de vier urgente opgaven ligt volgens de planning in het najaar van 2022 aan u voor. Daarna gaan we in 2024 de definitieve Nieuwe Omgevingsvisie vaststellen.

Tegelijkertijd werken we aan vier urgente opgaven, waaronder de energietransitie, die nu al in ruimtelijk beleid worden vastgelegd. Dat doen we door de omgevingsverordening aan te passen voor de herijking van winduitsluitingsgebieden. Het huidige artikel 2.15 van de verordening passen we aan voor de herijking winduitsluitingsgebieden door:

- Ruimte te bieden voor windenergie in Nationale landschappen (ja, mits onderbouwd dat het passend is bij de economische, landschappelijke en ecologische waarden);
- De mogelijkheden voor windenergie in het Natuur Netwerk Nederland gelijk te stellen aan het algemene beschermingsregime voor overige functies (Nee, tenzij kan worden onderbouwd dat alternatieven ontbreken en het een aanvaardbare ontwikkeling is met ook op natuur- en landschapsopgaven);
- Deze voorgestelde aanpassingen nemen we mee in de OER;
- De windladder op te nemen in de verordening.

3. Maatschappelijke betrokkenheid

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor inwonersparticipatie en het toezien op het streven naar 50% lokaal eigendom. De gemeenten pakken deze taak verschillend op. Op deze kaart van RES West-Overijssel is te zien hoe participatie is georganiseerd door de verschillende gemeenten richting RES 1.0. We hebben afgesproken dat we gemeenten ondersteunen bij hun rol, bijvoorbeeld door het maken van visualisaties zoals de menukaart participatie RES West-Overijssel of de routekaart participatie RES Twente en het organiseren van webinars. Ook gaan we geleerde lessen over participatie inventariseren om gemeenten mee te ondersteunen. Daarnaast ondersteunen we ook Lokale Energie Initiatieven (LEI's). De gebiedsgerichte en grensontkennende participatieaanpak die in de RES 1.0 van beide regio's is afgesproken, zorgt ervoor dat ook in de komende fase van de concrete planvorming rondom energieprojecten inwoners nauw betrokken worden. Daarnaast blijkt uit evaluaties dat zowel de werkgroep RSAB en de Initiatiefgroep Twente hun activiteiten graag voortzetten na de

gemeenteraadsverkiezingen. We denken samen met de RES-regio's mee over de ondersteuning en faciliteren van de voortzetting van deze groepen.

Op verzoek van gemeenten leveren wij een gebiedsregisseur en procesondersteuner

De provincie ondersteunt ook bij de totstandkoming van energiegebieden, waarbinnen sprake is van een bovenregionale en meervoudige opgave. Binnen deze gebieden neemt de provincie een rol als gebiedsregisseur. In 2020 zijn twee energiegebieden aangewezen waar een grote verduurzamingsambitie op het gebied van energie georganiseerd wordt in samenwerking tussen gemeenten, provincie, netbeheerders en andere partijen – en waar wij als gebiedsregisseur bij betrokken zijn. Dit betreft Almelo, Twenterand, Tubbergen (ATT) en Zwolle, Staphorst, Dalfsen, Zwartewaterland (ZSDZ). Daarnaast kunnen we coördineren bij gemeentegrensoverschrijdende projecten. Indien bijvoorbeeld een energieontwikkeling langs snelwegen wordt gerealiseerd en daarmee gemeentegrenzen overschrijdt, kan het zijn dat gemeenten niet gelijktijdig aangepaste omgevingsvisies of omgevingsplannen gereed hebben. Wij kunnen in dit geval op verzoek van de betreffende gemeente het project ondersteunen of coördineren. Zo dragen we bij aan clustering en koppelkansen.

We stellen extra procesondersteunende tools en menskracht beschikbaar voor gemeenten

Mede gezien de wens van PS om het aanbod van tools en menskracht goed aan te laten sluiten bij de behoefte van gemeenten (motie extra procesondersteunende tools) is in beide regio's een behoeftetelling uitgevoerd. De behoefte ligt deels bij expertise en ook voor een groot deel bij capaciteitsuitbreiding (in de vorm van procesbegeleiders gebiedsparticipatie en communicatieadviseurs). We proberen aan deze behoefte tegemoet te komen door capaciteit van 10 energietrainees per 1 maart 2022 beschikbaar te stellen. Het ligt echter niet voor de hand dat de provincie een structurele oplossing voor gemeentelijke capaciteittekorten biedt, omdat het Rijk verantwoordelijk is voor de uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord.

We ondersteunen Lokale Energie Initiatieven (LEI's) met kennis en financiële middelen om concrete energieprojecten te realiseren

Op die manier dragen we bij aan het streven van de RES naar 50% lokaal eigendom. Zo is er een subsidieregeling beschikbaar voor de idee- en ontwerp fase. Voor de voorbereiding van de uitvoering is een ontwikkelfaciliteit ingesteld binnen het Energiefonds Overijssel. Bovendien zetten we in op het vergroten van het kennisniveau van LEI's in samenwerking met Natuur en Milieu Overijssel. Dat doen we door de inzet van coaches, een expertpool, een kennisbank en de organisatie van bijeenkomsten. Op dit moment zijn er 110 LEI's actief in Overijssel, waarvan 63 in West-Overijssel en 47 in Twente. Een overzicht is te vinden op de website van Lokale Energie Overijssel. Uit een evaluatie van Lokale Energie Overijssel blijkt dat LEI's er tegenaanlopen dat de RESsen 1.0 weinig concreet zijn als het gaat om zoekgebieden en doelstellingen. De herijking van winduitsluitingsgebieden en het uitwerken van de energiestrategie in onze omgevingsvisie en verordening dragen bij aan de concretisering van de zoekgebieden.

We nemen de aanbevelingen van de Rekenkamer Oost Nederland over onze rol bij het windpark De Veenwielen mee in onze nadere beschouwing van onze rolneming

Bij (sub)regionale samenwerking zorgen wij ervoor dat de betrokkenheid van de provincie duidelijker zichtbaar is in het gebied. Uiteraard in goed overleg met de betrokken gemeente(n). Daarbij denken wij bijvoorbeeld aan een vast 'trefpunt' nabij omwonenden. Ook zullen wij meer aandacht geven aan de onderlinge relatie tussen de diverse betrokken partijen in het gebied. Om teleurstellingen in het proces te voorkomen is het daarbij van belang vooraf duidelijkheid te geven over de verschillende rollen en wat de wederzijdse verwachtingen zijn.

4. Energiesysteem

Eerder hebben wij u geïnformeerd over het verband tussen de kosten en de verhouding wind- en zonenergie (kenmerk 2020/0325911). Het bod van beide RES-regio's om de ambitie te behalen bestaat op dit moment uit 40% wind en 60% zon. Om te komen tot een betaalbare bijdrage aan het klimaatakkoord streven de RES-partners naar een verhouding 60% wind en 40% zon. Wij dragen hier op twee manieren aan bij. Om de ontwikkeling van windenergie in grote clusters te ondersteunen, levert NEO expertise en menskracht om als gebiedsregisseur of procesondersteuner op te treden in energiegebieden. Daarnaast sporen en spreken wij gemeenten in RES-verband aan om invulling te geven aan de gemaakte afspraken uit de RES 1.0 rond de verhouding zon/wind. Vanuit onze aandeelhoudersrol sturen wij aan op voldoende investeringen in de capaciteit van het elektriciteitsnet via onze deelnemering in Enexis, en maken dit mogelijk met een lening.

Monitoring maakt het mogelijk om inzicht te krijgen in de voortgang van de realisatie

Of de provinciale ambitie van 3,3 TWh wordt gehaald is afhankelijk van de daadwerkelijke realisatie van de RES-projecten. Omdat het realiseren van projecten voor zon- en windenergie vaak lang duurt, is het belangrijk om de voortgang en planning (de pijplijn) goed te monitoren. Bovendien moeten alle benodigde omgevingsvergunningen voor 1 januari 2025 verleend zijn.

Beide RES-regio's in Overijssel hanteren een monitor om de voortgang in de uitvoering bij te houden. Halfjaarlijks worden deze geactualiseerd door een uitvraag bij gemeenten voor alle projecten die in de pijplijn zitten of gerealiseerd zijn. Op basis van deze monitor worden kaarten gemaakt door beide RES-regio's om te gebruiken op de website van de RES. Gezien de wens van PS (motie grensoverschrijdende communicatie) om tot één platform te komen, is de afspraak gemaakt tussen de provincie en de twee RES-regio's dat we één kaart maken voor Overijssel waarop de grootschalige projecten te zien zijn. Elementen die we daarbij in ieder geval per project benoemen zijn: locatie, type opwek, vermogen, aantal GWh en het aandeel lokaal eigendom. Deze kaart publiceren we als viewer op de websites van de RES-regio's en de website van NEO. De kaart actualiseren we halfjaarlijks op basis van de monitor. Verwachte oplevering is in Q1 2022. Middels de monitor houden we zicht op de haalbaarheid van de provinciale ambitie. Indien uit de monitor blijkt dat we onze ambities van 2030 niet gaan halen, kunnen we als provincie een andere rol innemen.

We nodigen actief uit en nemen onze rol om onze ambitie te realiseren

We voelen ons samen verantwoordelijk voor het realiseren van de afgesproken ambitie van 3,3 TWh en de verhouding van 60% wind en 40% zon. Constatende dat 1) de omgevingsvergunningen voor 1 januari 2025 moeten zijn afgegeven, en 2) de gemiddelde duur van realisatie van een project voor windenergie gemiddeld 8 jaar duurt, en 3) uit de monitor blijkt dat de pijplijn voor windprojecten op dit moment leeg is, willen we een actief aanjagende rol innemen in de RES. Uit de recente RES monitor blijkt dat van de ambitie voor wind nog maar 0,2 TWh gerealiseerd is. Op basis van de huidige pijplijn is de prognose dat 0,3 TWh gerealiseerd wordt. Voor de gewenste zon/windverhouding met 60% wind is 2,0 TWh wind nodig in de RES 2.0. We maken ons zorgen over het achterblijven van de doelstelling 60% wind. Daarom sturen wij bijgevoegde brief naar gemeenten waarin wij onze zorg uiten over de achtergebleven realisatie en onze rolneming daarin. Onze inzet betekent dat we daar waar realisatie van de ambitie volgens planning loopt onze huidige ondersteuning, zoals hierboven beschreven, voortzetten. Wanneer gemeenten voor de realisatie van windclusters ondersteuning vragen breiden we die uit. Omdat de voortgang en realisatie per gemeente kan verschillen, vraagt onze rol om maatwerk. Dat maatwerk baseren we op de geobjectiveerde voortgang van de ambitie en projecten in de pijplijn volgens de RES-monitor.

We zien nu grote verschillen tussen gemeenten in het bereiken van de gezamenlijke doelen. De doelstelling 60% wind blijft ver achter. Enerzijds zijn we als partner in de RES mede verantwoordelijk voor het halen van de ambitie. Dit willen wij gezamenlijk doen waarbij wij de uitgangspunten van de RES respecteren. Anderzijds hebben wij een provinciale ruimtelijke verantwoordelijkheid en zijn we bevoegd gezag voor grootschalige windprojecten. Op hun beurt zijn gemeenten verantwoordelijk om de zoekgebieden vast te leggen in hun ruimtelijk beleid. Urgent is op dit moment het aanwijzen van zoekgebieden voor wind. Mocht dit vertraging oplopen dan gaan we in gesprek hoe wij dit proces samen met gemeenten kunnen versnellen en ondersteunen. Dit betekent ook dat we op enig moment waar nodig moeten schakelen van stimuleren en ondersteunen naar inzet van ons ruimtelijk instrumentarium om windinitiatieven mogelijk te maken. We vinden het daarbij belangrijk dat de vier hoekpunten van de RES, zoals hierboven per punt toegelicht, in balans blijven.

We zijn bevoegd bestuursorgaan voor het realiseren van wind en zorgen dat de zoekgebieden ruimtelijk worden vastgelegd

Zoals we hiervoor aangaven maakt de ambitie van beide RES-regio's deel uit van het Fundament van de nieuwe Omgevingsvisie. Daarnaast leggen wij de vastgestelde ontwerprincipes voor grootschalige energieclusters en de uitgangspunten van de RES, waaronder de verdeling van 60% wind en 40% zon, vast in ons omgevingsbeleid. Kansrijke gebieden voor grootschalige opwek (clusters) voor wind gaan we benoemen en vastleggen.

De inzet en rol van de provincie voor de realisering van de energietransitie en in te zetten provinciale Omgevingswetinstrumenten vragen specifiek aandacht. De provincie zet namelijk het ruimtelijk beleid voor de provincie uit en geeft via de verordening ruimte en instructies voor beleid en handelen door gemeenten. De provincie heeft zicht op de keuzes rondom de diverse ruimtelijke opgaven door gemeenten, het wel of niet vertalen ervan in omgevingsvisies en op de zorgvuldige toedeling van functies aan locaties in omgevingsplannen. Daarbij kan de provincie waarborgen dat voor RES-projecten voldoende ruimte wordt geboden. In voorkomend geval vindt hierover bestuurlijk overleg plaats en kan de provincie zelf RES-projecten via een projectbesluit faciliteren in overleg met, of op verzoek van

gemeenten. Voor RES-projecten van provinciaal belang biedt de Omgevingswet de mogelijkheid voor het nemen van een projectbesluit door de provincie. Om het bestuurlijk overleg goed te kunnen voeren of besluiten tijdig voor te bereiden stellen wij een programma vast. Het programma bevat de uitwerking van het strategisch beleid en gaat in beginsel niet over het formuleren van strategisch beleid, zoals de omgevingsvisie. Het programma richt zich op het behalen van resultaat, geeft de kaders weer en kan een leidraad zijn voor een individuele casus. Het programma is een instrument om de provinciale rollen nader uit te werken, zoals:

- De hoeveelheid van energieopwekking waarbij de zoekgebieden en uitsluitingsgebieden voor grootschalige opwek (clusters) beschouwd worden in samenhang met de ruimteclaims die nodig zijn voor andere opgaven;
- De ruimtelijke inpassingsprincipes;
- De ingrepen aan de infrastructuur die nodig zijn om energie doelmatig en met de nodige zekerheid te kunnen vervoeren (REIS);
- De wijze waarop de provincie de RES-projecten ondersteunt in het realiseren, mogelijk maakt en welke maatregelen hiervoor nodig zijn;
- Het inzetten van grondbeleid om de realisatie van de ambities van de RES te bespoedigen.

Beslimmomenten voor Provinciale Staten op weg naar RES 2.0

Q4 2022	Urgente opgaven, waaronder de kaders van de RES opgenomen in Omgevingsvisie
Q4 2022	Omgevingsverordening met zonneladder en windladder
Q4 2022	Programma met de RES ambities ter kennisneming naar PS
Q1 2023	RES 2.0

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter,

A.P. Heidema

secretaris,

N. Versteeg

2
5
-
3
-
2
0
2
2
1
0
6
5
0
/
0
0
0
1
4
6
6
3

265 - 31 - 2022 - 10:00:00 - 0001400000

Provincie Overijssel

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 088 118 86 71
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Aan Burgemeester en Wethouders van alle gemeentes van Overijssel
c.c. Gemeenteraden t.a.v. de informateur

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

[REDACTED]
Telefoon 038 499 [REDACTED]
[REDACTED]@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
15.03.2022	2022/0048621	-	-	-

Onderwerp: Rol provincie in de Regionale Energiestrategie

Hierbij informeren wij u over de stand van zaken van de Regionale Energiestrategie (RES). In de RES hebben wij gezamenlijk verantwoordelijkheid genomen voor het realiseren van de ambitie (totaal 3,3 TWh). Wij hebben geconstateerd dat, met de huidige inzet, de beide RES-regio's de afgesproken ambitie voor 2030 niet halen. In deze brief geven wij de gemaakte afspraken, de stand van zaken en onze rol in het RES-proces aan.

De gemaakte afspraken in de RES zijn helder

Rond 1 juli 2021 hebben de gemeenteraden¹ en Provinciale Staten de RES 1.0 vastgesteld. Hierbij zijn de volgende afspraken gemaakt:

- het bod van de beide RES-regio's voor duurzame opwek van elektriciteit in 2030 bedraagt 3,3 TWh waarbij de partners streven naar een verhouding van 60% opwek door windenergie en 40% door zonne- energie;
- zoekgebieden en/of uitsluitingsgebieden hebben de partners vastgelegd of leggen ze uiterlijk vast bij de RES 2.0 zodat een goede verdeling naar HSMS-stations gemaakt wordt. De zoek- en/of uitsluitingsgebieden kunnen bijdragen aan de concrete invulling van de ambities uit RES 1.0;
- op lokaal en (sub)regionaal niveau gaan de partners de ruimtelijke potentie in de regio verder uitwerken op basis van de ontwerpprincipes uit de concept-RES. Bij de RES 2.0 maken de partners de balans op;
- de maatschappelijke kosten van het netwerk beperken de partners door de 'knoppen' te hanteren voor meer wind, grotere clusters en redelijke afstanden tot aansluitpunten;
- voor de realisatie van windmolens en grootschalige zonneparken streven de partners naar een gebiedsgerichte en grens ontkennende aanpak;
- de partners stellen zich ten doel om minimaal 50% lokaal eigendom in de opwek door wind en grootschalig zon-op-veld te realiseren.

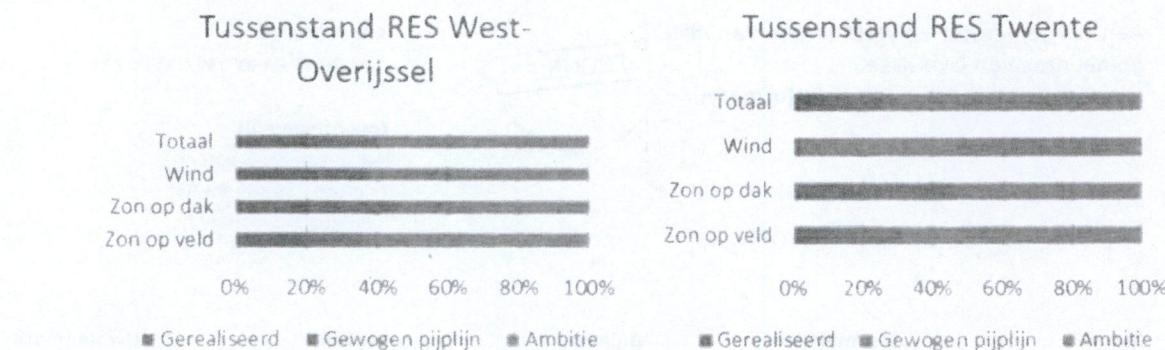
Uit de RES-monitor blijkt dat we de ambitie op wind voor 2030 niet halen

Uit de recente RES-monitor blijkt dat van de ambitie voor wind nog maar 0,2 TWh gerealiseerd is. Op basis van de huidige pijplijn is de prognose dat 0,3 TWh gerealiseerd wordt. Voor de gewenste zon/windverhouding met 60% wind is 2,0TWh wind nodig in de RES 2.0. Om op 1 januari 2025 omgevingsvergunningen te kunnen verlenen moet in korte tijd nog veel gebeuren om de 2,0 TWh te realiseren.

¹ Muv Rijssen/Holten, Enschede stelt de RES1.0 binnenkort vast

Datum verzending

22 MAART 2022

De urgentie is hoog

Met het IPCC rapport herbevestigt de internationale wetenschap het belang van het versnellen van de CO₂-reductie. Hierbij past de ambitie van EU van 55% CO₂-reductie in 2030 en de verhoogde ambitie van het kabinet. De huidige geopolitieke situatie versterkt het belang van duurzame opwek. Wij hechten vanuit die context des te meer aan de realisatie van de afgesproken ambitie in de RES.

Wij stellen kaders en ondersteunen in de uitvoering

De uitgangspunten van de RES nemen we conform afspraak op in onze Omgevingsvisie. de kaders voor wind en zon zetten we in de Omgevingsverordening. De energietransitie heeft invloed op de ruimtelijke kwaliteit, hiervoor dragen we een regionale verantwoordelijkheid. Door het stellen van kaders faciliteren wij gemeenten en initiatiefnemers.

In onze Omgevingsvisie is de energietransitie een urgente opgave

Wij stellen Provinciale Staten voor om in de nieuwe Omgevingsvisie de ambitie van 3,3 TWh, de ontwerprincipes voor grootschalige energieclusters en de verdeling van 60% wind en 40% zon, vast te leggen. In de Omgevingseffect rapportage (OER) maken we een uitgebreide analyse van de energieopgave. In het najaar van 2022 besluiten Provinciale Staten hierover.

We zetten de kaders voor zon en wind in de Omgevingsverordening

In 2020 hebben wij de handreiking zonnevelden vastgesteld en in 2021 ook voor wind, op basis van het bestaande beleid. Wij werken momenteel een aangepaste handreiking windmolens uit. Hierin herijken we winduitsluitingsgebieden. Kansrijke gebieden voor grootschalige opwek (clusters) voor wind leggen we vast in de Omgevingsverordening. Dit doen we – vanuit onze provinciale ruimtelijke verantwoordelijkheid en als bevoegd bestuursorgaan voor grootschalige windprojecten – om het kader voor de RES 2.0 te bepalen. Deze herijking is urgent gezien vragen van potentiële initiatiefnemers naar de mogelijkheden om windenergie te kunnen realiseren in en buiten de huidige uitsluitingsgebieden. Wij sluiten hier waar mogelijk aan op de bekende zoekgebieden uit de RES 1.0 en gebieden waar op weg naar RES 2.0 verkenningen lopen.

Wij ondersteunen gemeenten en lokale initiatieven in de uitvoering

Als provincie blijven wij u onverkort ondersteunen bij het realiseren van de gezamenlijke doelen uit de RES 1.0. Zoals door het ondersteunen van lokale energiecoöperaties, met kennis, geld en organisatiekracht. Daartoe hebben wij 'energiewerkplaatsen' ingericht in West Overijssel en Twente, waar we kennis ontwikkelen en delen. Financiering voor bijvoorbeeld lokale initiatieven is beschikbaar via provinciale subsidies en via het Energiefonds Overijssel (EFO). We helpen partners bij het organiseren van de uitvoering voor bovenlokale meervoudige opgaven zoals de ontwikkeling van decentrale energiesystemen. Waar nodig nemen we daar de regie. Ook ondersteunen wij bij participatie door een routekaart participatie en webinars. De gebiedsgerichte participatie die in beide RES-regio's is afgesproken zorgt ervoor dat ook in de komende fase van planvorming inwoners nauw betrokken worden.

2
5
-
3
-
2
0
2
2

De urgentie om de gezamenlijke 2,0 TWh windambitie te halen staat vast. Wij vragen u wat u nodig heeft om dit te realiseren

We blijven een actief aanjagende rol innemen in de RES. Dat betekent dat we daar waar realisatie van de ambitie volgens planning loopt onze huidige ondersteuning, zoals hierboven beschreven, voortzetten. Wanneer gemeenten voor de realisatie van windclusters ondersteuning vragen breiden we die uit. Omdat de voortgang en realisatie per gemeente kan verschillen, vraagt onze rol om maatwerk. Dat maatwerk baseren we op de geobjectiveerde voortgang van de ambitie en projecten in de pijplijn volgens de RES-monitor.

We zien nu grote verschillen tussen gemeenten in het bereiken van de gezamenlijke doelen. De doelstelling 60% wind blijft ver achter. Enerzijds zijn we als partner in de RES mede verantwoordelijk voor het halen van de ambitie. Dit willen wij gezamenlijk doen waarbij wij de uitgangspunten van de RES respecteren. Anderzijds hebben wij een provinciale ruimtelijke verantwoordelijkheid en zijn we bevoegd gezag voor grootschalige windprojecten. Op hun beurt zijn gemeenten verantwoordelijk om de zoekgebieden vast te leggen in hun ruimtelijk beleid. Urgent is op dit moment het aanwijzen van zoekgebieden voor wind. Mocht dit vertraging opleveren dan gaan we graag met u in gesprek hoe wij dit proces samen kunnen versnellen en ondersteunen. Dit betekent ook dat we op enig moment waar nodig moeten schakelen van stimuleren en ondersteunen naar inzet van ons ruimtelijk instrumentarium om windinitiatieven mogelijk te maken.

Om nog op tijd ons gezamenlijk doel te kunnen bereiken gaan we op basis van de geobjectiveerde voortgang binnenkort met u in gesprek over wat nodig is om de wind ambitie voor 2030 te realiseren. Wij onderkennen dat er lokale verschillen zijn in de realisatie van de ambitie en houden rekening met de situatie in uw gemeente.

Deze brief sturen we in afschrift naar uw gemeenteraad ten behoeve van de informateur voor de nieuwe colleges.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter
A.P. Heidema

secretaris
N. Versteeg

1920-21